

Comm.
DD.

4. Metus excommunicationis non est cadens in virum constantem.

Comm.
DD. Ex
Vill. to. 1.

5. Metus reverentialis sine minis non fect cadens in virum constantem, sed cadere potest in clericum respectu Episcopi.

tr. 3, dif. 8.

6. Preces importunae non habent gratiam metus cadentis in virum constantem.

Comm.
DD.

7. Ut talis, qui in virum constantem cadat, debet incuti ab eo, qui minus exequi potest, & ita ut non possit aliter excusari.

Comm.
DD.

8. Ut talis dicatur minor sufficit in femina, vel puerbo, vel debili persona.

arg. ex
in c. iudi.
gnantur.

9. Est metus l cadens in virum constantem, cum malum grave timetur filio, uxori, & similibus; & magis credendum duobus testibus metum affirmantibus, quam negantibus pluribus.

33. q. 6.

10. Metus ita inficit in omnem contractum, ut metu factus vel sit irritus, vel irritandus.

l Vide
Sanoh. ubi
sup. disp. 4
per totum
m Comm.

11. Qui per metum levem aliquid ab alio extorsit in foro interiori debet restituere, sed non in exteriori, & sufficit revententialis ad hanc obligationem.

Comm.
DD.

12. Non est idem in foro conscientiae consentire per incutum, ac per blanditias.

Navar.
c. 17. n. 17.

13. Metus reverentialis annullat professionem pueri.

Comm.
DD.

14. An contractus per metum levem factus in conscientia sit validus, alii ajunt, alii negant q probabilis.

c. 17. n. 17.

15. Contractus onerosi, in quibus res pro se accipitur metu gravi celebrati, jure etiam positivo sunt r validi secundum probabilem opinionem, sed datur adversus eos actio metus causa. Excipit tamen ludum, & alienationem rerum Ecclesiasticarum, quae si metu fiant, non valent.

l Vide
Dian. p. 3,
ref. 118.

16. Qui iuste malum minatur, quod potest inferre, etsi animum inferendi non habeat, licite retinet, s quod per talem metum extorsit.

Comm.
DD. Ex
Satehez.

17. In civitatis obsequio cum alieni non est cibus, licitum est carnes humanas edere non factu ad id homicidio.

Diana
p. 3, tr. 5,

18. Metu mortis licet v Missam celebrare sine altari, sine calice consecrato, aut vestibus sacris, modo id non fiat in contemptum religionis. Item metu mortis licet matrimonio contrahere cum impedimento dirimente, dummodo non sit animus consummandi Item peccatori occulto porrigere Sacramentum Eucharistiae. Item conficere Sacramenta in materia dubia.

ref. 48.

l Vide, apud
Diana
in sume
hoc verb.
num. 1.

1. Non tenetur a abstinere a militia, quamvis sit ei occasio peccandi mortaliter. Vide Bellam.

Navar.
c. 51. n. 5.

2. Milites S. Jacobi, & Alcantara, & alii similes vere sunt religiosi, & gaudet b privilegio canonis, & fori. Sa vero ait non esse simpliciter religiosos, nec dissolvere matrimonium ratum.

l Dian. in
comp.

verb. Fori.
ham, 19.

1. Minor est, qui nondum vigesimum quintum annum implevit.

l L. 1. ff. de
min.

2. Minor, qui jam usum rationis habet licet non civiliter, potest tamen naturaliter obligari.

l Vill. to.
247. 19.

3. Minor pubertati id est decimo quarto anno proximus potest etiam civiliter obligari cum autoritate Curatoris.

dis. 10.

4. Minores, qui pubertatem superant, & non habent Curatorem, sine illius autoritate possunt tam civiliter, quam naturaliter obligari.

l Idem ubi
sup.

5. Res immobiles non possunt alienari etiam si addit autoritas Curatoris, nisi cum autoritate iudicis iusta interveniente causa.

l L. si Cu-
torem

6. Filius familiaris, qui est sub potestate patris, si annos pubertatis implevit, potest naturaliter, & civiliter obligari sine patris licentia, in his qua non praedjudicant.

de in
integ. res.

7. Si pater non indiget opere filii, ut sustentetur, licitum est filio, ut victum querat, quo voluerit ire.

l L. 1. &
per totum
ff. de reb.

¶ VI RESTITUTIONIS beneficio gaudere cum in contractu lesi sunt.

l L. tam ex
contractu.

8. Minores, qui nondum 25. annum adimplerunt restitutionis in integram beneficio gaudent, b etiam si contraus Curatoris, & iudicis autoritate celebratus sit, & hoc beneficium durat per alios quatuor annos usque ad 29. sed post 29. non gaudent hoc privilegio.

ff. de iure.

9. Minor, qui notabilem donationem fecit sine causa, i debet restitui, secus si causa matrimonii vel remunerationis.

l Rebel. de
iust. 2. p.

10. Non potest restitui, si post 25. annum ratificavit contractum vel juramento confirmavit. Hoc tamen potest a Curatore irritari. Item post professionem in religione approbata factum.

l L. q. 8.

11. In foro conscientiae minor, cui pretium rei vendit sine Curatoris autoritate soluti fuit, & ditor factus non fuit, potest in beneficio restitutionis gaudere.

l L. 3. & 5.
de in in-
teg. res.

Gomez
var. c. 14.

num. 1.

l Vill. ubi
sup. dis. 11.

num. 3.

l Idem ubi
sup.

l Rebel.
ubi sup.
lib. 1. c. 8.
sec. 2. n. 1.

1. Peccat mortaliter qui utitur miraculis falsis, vel qui scienter illa in concionibus narrat.

DISPVT. II. SECT. I.

RESOLUTIONES VARIE.

MISSA.

De Missa definitione, & de re oblata in hoc sacrificio.

- Navar. 6. 1. 7. a. 110
1. Missa est actio, qua ex institutione Christi Domini offerri in memoriam Passionis ejus panis, & vinum in ejusdem corpus & sanguinem consecrantur, & sub eorumdem speciebus Deo offeruntur.
2. Missa dicitur ab hoc nomine Missae, & quod interpretatur oblatio spontanea.
3. Est verum, & excellentissimum sacrificium novae legis superans omnia veteris sacrificia.
4. Sacrificium hoc est Lateuriticum, Eucharisticum, impetratorium, & propitiatorium.
5. Hoc sacrificium quoad debitum honorem & cultum nobis est necessarium. Quod licet à Christo Domino fuerit institutum, non tamen secundum omnia, quae habet.
6. In lege nova nullum aliud habemus sacrificium praeter Missam; sed hoc infiniti valoris.
7. Materia quae praesupponitur actioni sacrificandi est panis, & vinum.
8. Christus non in propria specie, sed sub alienis speciebus panis & vini, in quantum est terminus hujus actionis, est oblatio hujus sacrificii.
9. Christus in nocte coenae instituit hoc sacrificium, IN QVA ACTIONE consistat.
10. Oblatio panis, & vini non est de essentia hujus sacrificii, nec ea cum dicimus, *Vnde memores*, &c. nec fractio hostiae ante consumptionem, nec assilientium communicio.
11. Consecratio est de essentia hujus sacrificii, & in ea sufficienter comprehenditur tota illius essentia.
12. In feria 6. hebdomadae magnae non fit in Ecclesia sacrificium,
13. Sum-

Ex consil. ex. in decr. dei. & Trid. sess. 21. & Comm. DD.

Comm. DD. f. De hede

g. Trid. ubi sup. c. 1. & ibid.

De fide. 1. Suar. contra totum 10. 1. disp. 27. sec. 1.

De D. Tho. 3. p. art. 6. ad 6.

idem ubi supra.

1. Suar. 10. 3. disp. 71. sec. 1.

13. Sumptio sacramenti facta à celebrante est de essentia hujus sacrificii, secundum probabiliorum sententiam.

14. Ex institutione divina constat & essentialiter hoc sacrificium ex consecratione, & sumptione; sunt tamen qui dicant essentiam illius in sola consecratione consistere.

15. Sacrificium nostrum solo numero differt ab eo, quod factum fuit in coena Domini, & in modo solius actionis ab eo, quod in Cruce oblatum fuit.

DE OFFERENTE hoc sacrificium.

16. Christus Dominus est, & qui principaliter hoc sacrificium Missa offert.

17. Solum Sacerdotes possunt illud offerre, ut proprii ministri, & quilibet sacerdos licet hereticus, valide illud conficit, & offert.

18. Fideles omnes possunt offerre hoc sacrificium, Sacerdos autem ut minister ad id ab Ecclesia deputatus, & qui assistendo cooperantur Missam illam etiam offerunt.

19. Sacerdos pro se, & pro aliis hoc potest sacrificium offerre, nec non qui Missam audit.

20. Sacerdos tenetur offerre hoc sacrificium generaliter pro omnibus fidelibus vivis, atque defunctis.

21. Sacrificium hoc potest offerri pro infidelibus, qui non sunt excommunicati.

22. In Memento potest fieri privata oratio pro excommunicatis.

23. Non potest offerri pro damnatis, nec pro existentibus in Limbo.

24. Pro animabus Purgatorii potest, ac debet offerri. Pro existentibus autem in caelo non potest offerri ut propitiatorium; bene est tamen in sacrificium laudis, & gratiarum actionis.

DE EFFECTU hujus sacrificii.

25. Etiam si malo offeratur ministro, habet ad suum effectum ex opere operato.

26. Habet effectum etiam ex opere operantis ad impetrandum id, pro quo offertur consequendo; & quatenus ex sola ratione sacrificii non causet gratiam ex opere operato, comparabitur tamen pro orationem, elemosynam & alia pia opera.

27. Ex opere operato, & ex opere operantis virtutem habet si impetrandi venia peccati temporalis pro peccatis debita.

28. Poenae temporales, quibus in hac vita affligimur saepe sunt pro peccatis, & per hoc sacrificium ab illis liberamur.

Bellarmi lib. 3. de Missa. ult.

9. Vide Suar. ubi supra.

D. Tho. 3. p. q. 81. art. 1.

1. Suar. ubi supra. sec. 1.

D. Tho. ubi supra. art. 6. & 8.

1. Comm. DD.

1. Trid. sess. 21. non. 3.

7. Aug. epist. 19.

1. Suar. 3. p. disp. 78. sec. 1.

1. Aug. in Enchi. c. 109.

1. Trid. sess. 22. c. 1. & can. 1.

1. Suar. 10. 1. disp. 78. sec. 1.

1. D. Tho. 3. p. q. 71. art. 1.

1. Idem ubi supra.

1. f. s. cum infirmitas de poenit. & remiss. Comm.

9. Comm. DD. 29. Valet h ex opere operantis ad bona temporalia impetranda.

1 D. Tho. ubi supra. 30. Offerentibus hoc Sacrificium i correspondet effectus ex opere operato, & duplo major assistentibus, ac ministrantibus.

DE RESPVSIVS ex parte persona, ut habens effectum ex opere operato.

1 Comm. DD. 31. Ut habeat effectum ex opere operato, requiritur capacitas, quæ acquiritur à Baptismo, & quod sit homo in via, & non in termino.

32. An persona pro qua offertur debeat esse in gratia, ut illi proficiat, ut inter DD. affirmat P. Suarez. Necessarium est, ut ille pro quo offertur illa indigeat.

33. His potest infallibilem offerri effectum ex opere operato etiam si illi ignoret is, pro quo offertur.

AN SORTATUR suum effectum cum offertur contra obedientiam, vel contra iustitiam.

34. Non potest delinere sortiri suum effectum ex eo, quod offertur contra obedientiam, vel contra iustitiam; peccat tamen qui sic offert.

35. Si ipse celebrans non applicat Missam, etiam si à Prælato applicatur non sortitur suum effectum secundum q̄ probabiliorum.

36. Sufficit r̄ applicatio virtualis, sed melior est actualis.

37. Qui Missam in ipsa celebratione non applicavit, postea non potest, nisi quoad deprecationem ex opere operantis, AN POSSIT sacerdos anticipare Missam pro intentionibus futuris.

38. Negativa r̄ sententia est omnino vera, affirmativa improbabilior.

39. Cum intentio est certa, potest sacerdos Missam anticipare; & cum scit alius Missam debere, potest illas pro eo facere.

40. Non potest r̄ sacerdos religiosus quando est extra communiam pro ea resacrificia facere, ut postea sibi alias referret, nisi admonito Prælato.

41. Qui celebrant, vel faciunt celebrare pro seipsum Missas, ut eis proficiat post mortem, satisfaciunt pro culpis presentibus, & non respiciunt solas intentiones futuras.

AN VALOR MISSÆ sit infinitus, ita ut tantum valeat oblata pro plurius quantum pro uno?

42. Sacrificium hoc tam ex parte Christi offerentis, quam ex parte rei oblatae infinitum r̄ habet valorem.

43. Licet quampluribus concurrant ad offerendum hoc Sacrificium

2. Suarez. to. 1. disp. 76. se. 2.

se. 2.

sacrificium non minus accipiunt, ac possunt impetrare, ac si à Comm. tantum unus offerret.

44. Effectus huius sacrificii ex opere operato est finitus, cum tamen pro plurius offertur omnibus illis prodest à qualiter ad impetrandum, non vero ad satisfaciendum, quia satisfactio fit per actionem finitam.

PRO QVIBUS sacrum sacerdotis offerre teneantur?

45. Hac obligatio saepe cõitur ex voto, præcepto, vel promissione, & inde obligat.

46. Qui onus dicendi Missas, quæ alius debbat, suscepit, quamvis stipendium non acceperit, tenetur ad dicere, vel monebre debitorum.

47. Obligatio Missas dicendi potest esse vel ob beneficium simplex, vel Curatum, vel aliunde; qui per se ob justum impedimentum non potest r̄ tenetur per alium dicere.

48. Parochus non tenetur quotidie pro populo celebrare, satisfaciat diebus festis pro illo celebrando, & in hoc debet servare consuetudinem sue Ecclesiæ.

49. Tenetur q̄ sacerdos celebrare pro eo, à quo accipit stipendium, & in hoc nulla committitur simonia.

50. Non satisfaciit sacerdos pro eo qui stipendium dedit applicando solum impetrationem, tenetur enim r̄ totam etiam satisfactionem applicare, impetrationem autem potest etiam pro aliis.

SECTIO II.

Quod sit Missæ justum stipendium, & de Missæ circumstantiis.

1. Usum Missæ stipendium non est a taxandum juxta integram sacerdotis sustentationem, licet alii hoc sentiant.

2. Cum obligatio Missas dicendi est propter titulum aliquæ Ecclesiæ stipendium licet magnum r̄ potest accipi.

3. Stipendium taxatum ab Episcopo justum r̄ iudicandum, & ubi non est taxatum, consuetudo servanda.

4. Sacerdos dives a potest pro Missis stipendium recipere.

AN SACERDOS PATER possit pro una Missa plura stipendia recipere?

5. Affirmativam sententiam falsissimam vocat Villalobos & Alexander VII. * damnavit sub pœna excommunicationis, & soli Papæ reservata propositionem sequentem: Dupliciter stipendium potest sacerdos pro eadem Missa licite accipere, applicando petenti partem etiam specialissimam fructus, ipsimet celebranti correspondentem, idque post decretum Urbani VIII. Negativa igitur sententia tenenda est nisi forte sacerdos esset in extrema necessitate, & tum posse id à Papa concedi auctoritate Doctorum. * Similiter damnata est propositio hæc: Non est contra iustitiam pro plurius sacrificiis stipendium accipere, & sacrificium unum offerreque etiam est contra fidelitatem, etiam si promittam promissione etiam juramento firmata, danti stipendium, quod pro nullo alio offeram. *

AN QUI PLURES Missas accipit, possit per alios dicere minoris pretio.

6. Qui habet capellanias pinguis stipendii, potest ordinario pretio Missas per alios dicere. Non possunt autem alii minori, quam acceperint, pretio alteri dicendas commendare; nam damnata est ab Alexandro VII. * sequens propositio: post decretum Urbani potest Sacerdos, cui Missæ celebrandæ traduntur, per alium satisfacere, collato illi stipendio minori, aliâ parte stipendii sibi retenta: quia nullus, ait Navarrus f. est titulus, quo Sacerdos sine hoc lucrum sibi reservet.

7. Parochus vel Collector Missarum pro labore in collendis licite potest aliquod stipendium sibi retinere.

8. Sacerdos sacra dicturus potest pro libito, vel in totum vel secundum partem stipendium remittere.

AN FECCET mortaliter, qui diu differit pro accepto stipendio Missas celebrare?

9. Affirmativè respondetur. Sed hæc obligatio non petit ut statim incipiat illas celebrare, poterit autem pro quinquaginta Missis stipendia recipere, & his dictis alia quinquaginta parum magis, vel minus.

10. Testamentarii, quo citius potuerint tenentur testatoris exequi voluntatem, & dare operam, ut Missæ celebrantur quam primum.

11. Qui oblationes defunctorum aut negant Ecclesiis, aut difficulter reddunt tanquam egentium necatores excommunicantur. Verba sunt concilii Carthaginensis 4 c. 39.

AN TENENTUR sacerdotes quotidie celebrare?

12. Non tenentur quotidie celebrare, erit tamen perfectius, si vitam sanctam dignam habeat.

* An. 1665.
24. Sept.

* Suar. 10.
2. disp. 86.
sec. 4.

* Decret.
Alexand.
VII. an.
2467, 24.
Septemb.

* An. 1665.
24. Sept.

f Cap. 23.
n. 91.

g Villal.
ubi supra
dis. 18.

n. idem
ubi supra,
dis. 17.

Comm.
DD.

l Villal.
ubi supra.
dis. 18.

m Mem.
ubi supra.

n Concil.
Cartha.
gin.

o Comm.
DD.

13. In Ecclesiis Cathedralibus, Collegialibus, & Parochialibus, in quibus est sufficiens sacerdotum numerus Missa de ore creatura bet quotidie celebrari, & obligatio hæc est in materia gravi.

AN LICEAT omnibus diebus celebrare?

14. In feria V. in cana Domini omnibus sacerdotibus quæ suar. to. licitum est celebrare. In VI. prohibium est, licet tamen Euc. disp. 80. charitativam sumere, non tamen sumenda sine urgente necessitate. sec. 1.
n. idem
ubi sup.

15. An Sabbatho sancto liceat celebrare alii ajunt, alii probabiliter negant, quæ etiam si tali die cadat Annuntiationis festum. Ut autem commode possit populus eodie Missam audire propter præceptum, disponere debet Prælati, ut Missæ diversis horis in Ecclesiis celebrantur.

AN POSSIT SACERDOS plures, quam semel celebrare eodem die?

16. Non licet sacerdoti nisi semel in die celebrare, exceptâ nativitate Domini, in qua potest tres Missas dicere. u. e. confu. 20.
n. a. confu. 20.
luisi de celeb. Miss.

17. Si necessitas occurrat, plures quam semel potest celebrari in casibus sequentibus: Primus est cum Sacerdos habet plures Parochias, sed in hoc casu consulenda est consuetudo, & intelligendum in diebus festis. x Suar. to. 3. disp. 80. sec. 4.

18. Tres etiam Missas dici posse in necessitate affirmat Suarez. y Vbi sup. 2. o. ex parte de ecl. Miss.

19. Qui duas Missas dicit, non debet in 1. sumere ablu-tionem, si enim sumpsit non poterit aliam dicere, etiam in Nativitate.

20. Qui habet duas Parochias in feria V. & VI. sanctæ hebdomadæ in principaliori tantum Eucharistiam servet. Si verò inadverteat illam in utraque servaverit, non sumat vinum in prima communione. Si autem ex inadvertentia sumpsit, teneat sacramentum in alia Parochia, & non sumat. a Vide Suarez, ubi sup. mat.

21. Cum in die festo magnus est populi concursus, ita ut & Leo Pa. omnes Ecclesia non capiat, duas licet Missas celebrare, nisi commode possit extra Ecclesiam dici in alteri portatili. a in simili necessitate (sup. pingis eodem die celebravit

22. Si antequam sumat lavatorium multi concurrant, vel magna aliqua persona ad audiendum sacrum, nec sit alius sacerdos, poterit etiam Missam dicere. De hæc

23. An possit dicere duas Missas in die festo, quando defun-ctus sepeliendus est alii ajunt, alii probabiliter negant; quia non videtur urgens necessitas. d. negat Suarez ubi sup. d. Vill. ubi

QUA HORA DICENDA Missa sit.

Li 3

24. T. cm. sup. dis. 11.

Ex rubr. Missala. f. e. nocte sancta de confeco. dist. 1.
 24. Tempus legitimum e Missam dicendi est ab aurora usque ad meridiem. Prima autem Missa in Nativitate Domini celebratur, reliqua non ita.

25. In die Resurrectionis non licet h noctu celebrare.
 26. Cum in festivitate solemnii concio finitur prima, vel secunda hora post meridiem licitum e tunc Missa celebrare.

27. Iter agentes, qui antea celebrare non potuerunt, possunt Missam dicere una hora post meridiem.

28. Peccat mortaliter, qui sine sufficienti causa Missam dicit post meridiem.

29. Missa solemnis non habet horam determinatam.

30. Episcopus potest dispensare ut quis Missam dicat ante auroram, nequit tamen hoc privilegium perpetuum dare.

31. Eugenius IV. concessit p Franciscanis iter agentibus ut tertia hora post meridiem possint Missam dicere, & eisdem concessit Leo X. ex Pralatorum licentia ut matutinis horis possint Missam dicere.

AN MISSA possit dici extra Ecclesiam.

32. De iure communi non potest q Missa dici extra Ecclesiam, & locum sacrum, & contra hoc faciens peccat mortaliter.

33. De licentia Episcopi licitum e in privatis Oratoris celebrare, quod passim fit, sed sine magna necessitate non est concedendum.

34. In necessitate infirmo Eucharistiam ministrandi, vel ut populus concurrns sacrum audiat licitum f est extra Ecclesiam in altari portatili celebrare.

35. In mari, & in fluminibus, ubi periculum non est effundendi sanguinem nova concessione Urbani licitum e est.

36. Iter agentibus, ubi Ecclesia non est, licet a aliquando in altari portatili Missam dicere, & hoc pæcipue Episcopis.

37. Religiosis concessum e est, ut in prædictis monasteriorum suorum possint Missam dicere, & Capella, Ecclesias, vel Oratoria erigere, & edificare, & ibi Confessiones audire, & Eucharistiam ministrare.

38. In infirmorum cellis licitum e est in altari portatili, ut Eucharistia fumant, vel solum ut Missam audiant celebrare.

39. In sacularium privatis domibus ex Alexandri VI. concessione possunt z religiosi Missam dicere in altari portatili, hoc tamen privilegio utendi non est nisi urgente necessitate.

40. Gregorius XIII. concessione nostra Societatis Sacerdotibus in Minoribus vineæ Domini laborantibus licitum e est in quavis mundi plaga extra Ecclesiam in altari portatili Missam dicere.

Ex comp. priv. verb. altare.

A N

AN LICEAT sacrum facere in Ecclesia violata? Vide circa hoc supradicta verba, Ecclesia.

41. Si Ecclesia violetur, & tunc sacerdos Missam dicat, illam prosequitur tenetur h si Canonem diserat, si verò ad illam non accesserat, & Ecclesia erat benedicta tantum, potest ad illam reconciliari, ut habetur in cærimoniali Romano. Si autem erat consecrata, d Missam relinquit, quia à solo Episcopo, vel ab alio de eius licentia potest e reconciliari.

42. Pralati Franciscani possunt Ecclesias violatas etiam consecratas reconciliare aqua ab ipsis benedicta, ex Leonis X privilegio, si abist Episcopus plusquam duas dietas vel est 14 leucas. f

AN NECESSARIUM sit altare consecratum ad faciendum sacrum?

43. Altare consecratum fixum, vel portatile capax calicis, & hostie necessarium e est. Nil autem interest, si aliqua calicis particula non capiatur.

44. Si ara frangatur, ita ut nulla illius pars calicem, & hostiam capere possit consecrationem agatur. h

45. Cum Ecclesia destruitur non potest e celebrari in altari quod remanet etiam si fuerit consecratum.

46. Cum ara frangitur ita ut nulla pars remanens possit calicem, & hostiam capere, an si inter se partes glutine uniantur consecrationem conservet i dico non conservari quis cum ex rubr. 44. præcedente constat amissam fuisse, non conservari perspicuum est.

SECTIO III.

DE VIBUS PARAMENTIS ALTARE vestiendum est.

1. Altare debet habere lineum pannum, & mappulam vel saltem duplicata mantilia, & corporalia.

2. Missam sine corporalibus dicere peccatum e est mortale, nec debent serico ornari in medio.

3. Secundum Missale Romanum necessaria e est hizuella, sed non est necesse ut sit lineæ. d Sine ea verò celebrare non est peccatum, ubi mos est calicem corporalibus cooperire.

4. Duæ candellæ accensæ, vel saltem una coræ necessaria.

L 4

6 Missale Rom. vers. in defecto. parag. 10. c. 6. Ecclesia de consec.

Ecl. vel alta.

d c. aqua & c. cons. soluti de cons. Ecl.

Ex 60 p. verb. Beæ additio num. 14.

Exleone X. privil. d c. altaria d. de cons. disto.

6 Suar. to. 1. disp. 82. tur consecrationem conservet i dico non conservari quis cum ex rubr. 44. præcedente constat amissam fuisse, non conservari perspicuum est.

6 Miss. in rubr. a. c. 6 c. cons. soluti d. de

confer. c. Parva palla ney cessaria est ex Missali.

d Vide Suar. qui. asserti contra.

lun.

o. v. vici
de celeb.
Miss.
f. Suar.
ubi supra.
g. Suar. ubi
supra.
h. Vill. to.
i. tr. 8.

o. s. d. de
in. Ecol.
i. o. ult. de
celeb.
Miss.
m. c. ubi
calix de
consec.
dist. 1.

o. Ex cop.
privi.
o. Vill. ubi
top. ub. f.

o. Suar. to.
f. d. 8.
f. 7.

o. Suar. ubi
supra.
o. Comm.
DD.

o. Suar. ubi
supra.
o. Comm.
DD.

o. Suar. ubi
supra.
o. Comm.
DD.

o. Suar. ubi
supra.
o. Comm.
DD.

o. Suar. ubi
supra.
o. Comm.
DD.

o. Suar. ubi
supra.
o. Comm.
DD.

o. Suar. ubi
supra.
o. Comm.
DD.

o. Suar. ubi
supra.
o. Comm.
DD.

o. Suar. ubi
supra.
o. Comm.
DD.

o. Suar. ubi
supra.
o. Comm.
DD.

o. Suar. ubi
supra.
o. Comm.
DD.

o. Suar. ubi
supra.
o. Comm.
DD.

o. Suar. ubi
supra.
o. Comm.
DD.

o. Suar. ubi
supra.
o. Comm.
DD.

o. Suar. ubi
supra.
o. Comm.
DD.

o. Suar. ubi
supra.
o. Comm.
DD.

o. Suar. ubi
supra.
o. Comm.
DD.

o. Suar. ubi
supra.
o. Comm.
DD.

o. Suar. ubi
supra.
o. Comm.
DD.

o. Suar. ubi
supra.
o. Comm.
DD.

riae sunt: si autem aliquando cum oleo ficeretur absque scandalo peccatum non esset.

5. Sine Missali, quod saltem Canonem habeat celebrare non licet. In casu autem necessitatis liceret & Sacerdoti praedicto licet memoria.

6. Circa reliqua altaris paramenta h nullum est praecceptum expressum, servanda tamen Ecclesiae consuetudo. Dicere autem Missam sine Cruce, vel frontali non erit mortale.

7. Faciens sacrum cum paramentis valde immundis, & praecipue corporalibus, peccat mortaliter propter gravem irreverentiam.

AN GALIX, & patena necessaria sint ad Sacrum faciendum? Respondetur, quod sit, quia sic iure statutum est.

8. Calix, cuppa, & patena debent esse aurea, vel argentea, & saltem stannea, m & non ex alia materia, & ab Episcopo consecrata.

9. Societatis Sacerdotes, qui mittuntur a Praeposito nostro Generali in loca remotissima, a quibus adiri non potest Sedes Apostolica, vestes Sacerdotales, pallas, corporalia, calices, alitaria, & cameteria, si Episcopus qui ea faciat catholice ibi non adfit, in eis partibus benedicere possunt.

10. Cum cuppa calicis, vel patena post consecrationem deaurantur, o amittunt consecrationem, non vero cum deaurationem amittunt.

11. Cum cuppa calicis per totum pedi adheret, etiam si separetur, consecrationem non amittit, p amittit vero si separetur per fractionem.

12. Anpyx, vel custodia, in qua Christi corpus reservatur, debeant consecrari, alii negant, alii probabilius affirmant.

13. Reliqua vasa, quae non tangunt corpus Christi non indigent consecratione.

AN AD SACRYM faciendum requirantur vestes sacerdotales? Respondetur, quod sic.

14. Vestes sacrae sunt sex, s Amictus, Alba, Cingulum, Manipulus, Stola, Casula, Amictus, & Alba debent esse lineae, reliqua vel ex lana, vel ex serico.

15. Omnes praedictae vestes debent esse benedictae, & illarum forma destructa amittunt consecrationem, non vero si solum refarciantur.

16. Stola potest pro cingulo deservire, & manipulus pro stola, si longus est.

17. Qui sacrum faceret sine aliquo ex his vestibus mortaliter peccaret.

o. Suar. ubi
supra.
o. Comm.
DD.

o. Suar. ubi
supra.
o. Comm.
DD.

o. Suar. ubi
supra.
o. Comm.
DD.

18. Ubi mos est utendi cingulo non benedictio non esset mortale.

19. Si vestimenta haec essent valde immunda, peccatum mortale esset illis in Missa uti; nudis autem pedibus Missam dicere solum esset veniale, nullum vero cum fandalis.

20. Cooperto capite non potest Missa dici, nisi cum dispensatione, vel cessante scandalo in necessitate.

21. Sacerdotis communes vestes longe debent esse propter decentiam.

22. Urgente gravi necessitate potest sine ministro Missa celebrari: scilicet nullo modo est admittenda. Uti stola, vel manipulo non benedictio, vel sine aliquo ex his dicere sacrum in necessitate nullum erit peccatum.

23. Praelati Franciscani ex privilegio Leonis X. possunt solemniter benedicere Ecclesias, Oratoria, & omnia ornamenta praeter aras, & calices; & illis absentibus idem licet eorum vicariis, & praedibentibus.

QUA VENERATIONE templa, vasa, & vestes sacra tractari debeant?

24. Quidquid agitur praeter reverentiam his rebus debitum illicitum est.

25. Prohibitum est ne laici, & praecipue foeminae calicem, patenam, aram, & corporalia contingant, i & contrarium sine necessitate facientes peccant venialiter.

26. Vestes sacrae, si adhuc scilicet possunt servare ad ministerium ad quod deputatae sunt, non amittunt benedictionem. Purificatorium non est benedicendum.

27. Fratres laici Minoris ex privilegio possunt m calices tangere, & corporalia lavare etiam prima vice.

28. Corporalia, & purificatoria lavanda sunt prima vice a Diacono in vasis ad id solum deputatis; secunda o vice etiam a foeminis laicis possunt licite lavari. Aqua vero, qua lavantur prima vice in piscinam effundenda.

29. His vasis etiam amissa consecratione, vel ornamentis amissa benedictione, uti non licet p in rebus profanis, & ligna Ecclesiae diruta non sunt ad ignem coquinae ferenda, nec ad alios profanos usus.

30. Altaria, palla, cathedra, candelabrum, & velum si fuerint vetustate consumpta, incendio dentur, quia non licet ea que in sacrificio fuerint, male tractari, sed incendio universa tradantur. Cineres quoque coram in Baptisterium inferantur, ubi nullus transitum habeat, aut in pariete, aut in fossis pavimentorum jacentur, ne introituum pedibus inquinentur.

l. l. f

o. Vill. ubi
supra.

o. Comm.
DD.

o. Comm.
DD.

o. Comm.
DD.

o. Comm.
DD.

o. Comm.
DD.

o. Comm.
DD.

o. Comm.
DD.

o. Comm.
DD.

o. Comm.
DD.

o. Comm.
DD.

o. Comm.
DD.

o. Comm.
DD.

o. Comm.
DD.

o. Comm.
DD.

o. Comm.
DD.

o. Comm.
DD.

o. Comm.
DD.

o. Comm.
DD.

o. Comm.
DD.

o. Comm.
DD.

o. Comm.
DD.

o. Comm.
DD.

o. Comm.
DD.

o. Comm.
DD.

o. Comm.
DD.

o. Comm.
DD.

Hæc verba sunt Clementis Papa in *e. Alvarii pallæ, de consecr. dist. 1.* Hac autem non videntur obligare sub mortali.

31. Si vasa consecrata, ut calices, patena, & pyxides consecrationem, & formam omnino amiserint, & ab artifice in aliam formam mutantur, materia illa uti in rebus profanis non videtur illicitum, cum frangi aut scindi possit pro pauperibus alendis.

32. Licitum est clericum sepelire cum ornamentis sacris, quibus utitur in Ecclesia.

33. Res, vel domos profanas in usum altaris convertere, & idolorum templa in Dei cultum conservare licitum est & pium est.

DE PRÆPARATIONE AD MISSAM celebrandam nec cassaria sit

34. Missam ante Matutinum celebrare peccatum mortale non est, etiam sine causa, nisi in communitate, & in Missa solemnâ.

35. Jejunium naturale, id est ut cibi, vel potus ante Missam sumatur sub præcepto est ad mortale obligante, & ex consilio Limensis nec thabacum in pulvere, nec in fumo.

36. Non lotis manibus celebrare non est peccatum mortale, nec præparationem in Missâ positam omittere, licet melius sit illam observare, sed de ea nullum est præceptum.

37. Sacerdos, ut Missam dicat talem habere debet & dispositionem, ut rem ita sanctam irreverentiam periculo non exponat.

38. Celebrare in peccato mortali unum tantum est peccatum, habet tamen duplicem malitiam propter irreverentiam sicutam sacrificio, & communioni.

AN SACERDOS præceptum habeat dicendi omnia, quæ sunt in Missâ, & nihil addendi?

39. Respondetur, quod sic. Et si aliquid grave muret, vel omittat advertenter, præcipue ex Canone Missæ peccat mortaliter.

40. Qui ex oblivione Gloriam, vel Credo omittit nec tenetur, nec debet reiterare.

41. Religiosi in Canone Missæ, cum dicunt Antiphonam nostram, debent e Episcopo nominare, & non suum Prælatum; si autem ex oblivione, vel ignorantia omittatur non est mortale, morpo tamen Episcopo omittuntur verba illa.

42. In Missâ, quæ cantatur dum ministri Epistolam, & Evangelium cantant, illa debet a Sacerdote recitare secundum probabiliterem.

¶ Suar. ubi supra.

¶ Vill. ubi sup. dist. 29.

¶ Suarez eo. 1. disp. 84. sect. 1.

¶ Idem ubi sup.

¶ Vide verb. Eu. charistia.

¶ Comm. DD. ex c. commun.

¶ S. q. 17. ¶ Vill. ubi sup. dist. 31.

¶ Trid. ref. 27. de observ. in celebr.

¶ Miscell. in rabr.

¶ Navar.

43. In festivitate alicujus Sancti Missam dicere de alio nullo est peccatum; in solemnibus autem consilium est Missam diei celebrare. Contrarium tamen sicut qui excusantur pro peccato.

44. Cum incepta Missa concursus populi advenit, probabilis est posse tunc Missam reiterari, etiam si dictum sit Evangelium.

45. Qui inceptam Missam non absolvit sine causa urgente mortaliter peccat, præcipue si dicta sit Epistola, vel Evangelium.

46. Si omitteret advertenter Sacerdos aliquam gravem caeremoniam, peccaret mortaliter. Et si guttam aqua non misceret cum vino, & non posset faciliter afferri, relinquenda esset Missa, nisi jam facta esset consecratio.

47. Ex privilegio Minorum cum tales, ac determinate Missæ petuntur, alias pro tempore occurrentes dicendo potest satisfieri.

48. Qui accipit stipendium pro dicenda Missa votiva alicujus Sancti, satisfaciunt in Missam diei celebrando.

49. Qui incepta Missa recordatur se non esse jejunium, vel esse excommunicatum, tenetur illum relinquere, si potest sine scandalo. Si autem Canonem incepit prosequi debet, actum eliciendo contritionem.

DE DEFECTIBUS in Missa occurrentibus.

50. Si defectus est substantialis suppletus est, & de hac materia Missale consulendum est.

51. Cum post assumptionem Corporis Christi advenit Sacerdos solum aquam, vel acetum apposita fuisse, an teneatur novam hostiam, cum vino de novo consecrare alii ajunt, alii probabiliter negant. ¶ Vide *Missale*.

52. Cum per ignorantiam turbationem, vel inconsiderationem Sacerdos non supplet defectum a mortali excusatur.

53. Cum Sacerdos incepit Missam non potest perficere, si est ante consecrationem non est necessarium ut ab alio finiat, si vero facta consecratione contingat mors, vel aliud impedimentum, tenetur alius Sacerdos etiam non jejunus sacrificium perficere. Si verò non sit Sacerdos potest laicus utramque speciem consumere etiam non jejunus, cum custodiri non possunt debita reverentia.

DE DEFECTIBUS accidentalibus.

54. Si accidentalis defectus est gravis, & non potest vitari, Missa non est dicenda, si autem levis sit, ut cum hostia levem habet maculam, ut fracturam, vel vinum est novum, & similia nihilominus celebranda.

¶ Suar. ubi supra.

¶ Vill. ubi supra.

¶ c. nullus de consecr. dist. 1.

¶ Comm. DD.

¶ Comm. DD. Vill. ubi supra.

¶ Leo X. referunt in comp.

¶ Min. verb. Missa a. 33.

¶ Comm. DD.

¶ Comm. DD.

¶ Vide etiam Missale.

¶ Suar. 10. 3. dist. 81. sect. 1.

¶ Navar.

¶ Suar. ubi supra.

¶ Vill. ubi sup. dist. 33.

55. Etiam si defectus sit gravis si non est substantialis, Missa jam cepta regulariter loquendo est perficienda, & nisi possit relinquere sine scandalo.

56. Qui omisit Credo, vel unum Evangelium pro alio, vel unam Missam pro alia recitavit, non tenetur cum advenit, errorem hunc corrigere, sed profequi ne prævertat ordinem.

AN NECESSARIUS sit qui in Missa Sacerdoti ministrat?

57. De jure positivo est, quod sit minister, & quod sit masculus, y a longè tamen poterit femina respondere.

58. Necessitate urgente poterit & Missa sine ministro celebrari: quod si minister male pronunciet, nil interest.

SECTIO IV.

De præcepto Missam audiendi.

cc. Missæ
& c. omnes fideles.
d. Dic. c. o. omnes si deles.
c. Comm. DD.
d. Vide Villubi supra.
c. Comm. DD.
f. Comm. DD.
g. e. ult. de privi. in 6.
h. Sua ex ubi sup. sec. 3.
i. Idem ibi.
Idem ubi supra.
sec. 3.
Idem ubi supra.

1. Præceptum hoc obligat a sub mortali, & integra debet b audiri, quod si parum non audiatur, verbi gratia, ut que ad finitam epistolam, solum erit veniale.

2. Parvitas hæc materis non est intelligenda c in Missæ substantialibus, & ideo qui consecrationi, & simul consumptioni abesse Missam non audit.

3. Sufficit d unius dimidiata, & alterius Sacerdotis alteram dimidiam Missam audire.

4. Minister, qui alio se contulit pro apportandis ad Missam necessariis Missæ præcepto satisfacit.

5. Audire Missam idem est quod assistere.

6. Pueri usum rationis habentes Missam tenentur f audire.

7. Episcopi: ex decencia tenentur g quotidie Missæ assistere.

8. Ad satisfaciendum huic præcepto necessaria est intentio, & sufficit virtualis, qui autem habuit voluntatem non satisfaciendi, si intra tempus obligans mutet voluntatē satisfaciendi, si in ea tempore ad audiendam Missam, ut in ea aspiciat meretricem, satisfacit p præcepto.

9. Qui desiderans præcepto satisfacere incipit Missam audire, nisi postea distrahatur voluntariè præcepto l satisfacit, si verò voluntariè distrahatur in maxima parte non satisfacit.

10. Horas, vel Rosarium recitans dum Missam audit satisfacit, m & si id faciat ne ad vana, vel inhonesta mens distrahatur bene facit, melius autem faciet si ea, quæ sacra illæ actiones significat, meditetur.

11. Cum Confessor penitentem injunxit, ut duas Missas audiret.

ret, qui simul illas audit penitentis satisfacit, sed contraria sententia videtur n probabilior.

QVI POSSINT ab hoc præcepto excusari?

13. Impeditus spiritualiter, ut excommunicatus, & interdictus excusantur ab hoc præcepto, peccant o tamen non procurando absolutionem. Tempore autem interdicti, qui habent privilegium, & in carcere detenti, qui habent facultatem exeundi non p excusantur secundum probabiliorē sententiam.

14. Qui habent ignorantiam invincibilem, vel oblivionem naturalem q excusantur.

15. Impotentia naturalis etiam excusat, nec tenetur r infirmus Sacerdoti stipendium solvere ut is domi Missam dicat.

16. Impotentia moralis, ut magnus labor, notabilis bonorum amissio, & gravis difficultas ab hoc præcepto, s excusant, s idem ubi supra.

17. Qui sine dedecore non potest exire in publicum, qui sine periculo, vel magno incommodo socios interitis non potest relinquere, & excusantur.

18. Cum locus, ubi Missa celebratur ultra leucam distat, vel minus, cum pluvio, vel aeris tempestas imminet, excusatur u NAVARR.

hæc moralis impotentia.

19. Charitas in rebus necessariis, ut ægroto serviendi, vel sacramentum penitentis, vel alia administrandi, vel scandalum etiam mere passivum vitandi x excusant ab hoc præcepto.

20. Proprium officium, ut illorum qui Castella, vel portas civitatis custodiunt, obedientia justa, ut famulorum, & mancipiorum y excusant ab hoc præcepto.

21. Famuli, quibus frequenter Domini Missæ auditionem impediunt, tenentur z eum commodè possunt talem dominum deferere.

22. Legitimè introducta consuetudo viduas a excusat post mortem mariti per aliquod tempus. Idem dic de puellis, ubi talis consuetudo introducta est.

23. Cum sacerdos est excommunicatus, & denunciatus, vel publicus clericus percussor, & non est alius, qui Missam dicat præceptum non b obligat.

24. Prædicta omnia c intelligenda sunt quando scia mediocri diligentia Missa non potest audiri.

n Azor. & Villal. ubi sup. dit. 35.

o Suarez ubi sup.

p Villubi sup. dit. 36

q Comm. DD.

r Suarez ubi sup.

s idem ubi supra.

t idem ubi supra.

u NAVARR.

x Comm. DD.

y Comm. DD.

z Vill. ubi supra.

a Suarez ubi supra.

b Comm. DD.

c Comm. DD.

SECTIO V.

Resoluciones varias ad Missam spectantes.

1. **Q**ui in duabus; vel tribus Parochiis eodem die celebraturus est, calicem in prima Missa ita purificet, ut nec gutta sanguinis remaneat, quae possit effundi, & sic purificato non sumpto lavatorio, purificatorio, & alio serico velo cooperiat, & quam debenter possit secum ferat ad celebrandum in aliis Parochiis; & lavatorium lumat in ultima Missa. Sic facere conveniunt 2 viri docti nostrae Societatis; sed alii non minus docti, nec minus probabiliter facilius huic necessitati occurrunt calicem aqua implendo, in qua dum Missa finitur species vini consumuntur, & aqua in ipso altari tanquam deo cetero loco effusa, purificatorio calicem purificant; & alio portant.
2. **Q**ui Missam non audit in die Dominica qua incidit aliqd festum obligans etiam ad illam, unum tantum peccatum committit. Et idem die de aliis praecipis simul incidentibus.
3. **Surdus, & motus** non tenetur Missam audire. Pueros dicunt quidam non obligari nisi sine Eucharistia recipienda: capax.
4. **Qui propter infirmitatem, vel aliam iustam causam excusatur** a domo exire ad Missam audiendam etiam si domi in Oratorio possit, non excusetur.
5. **Qui domi verbi gratia in regione fenestra, vel porta Ecclesiae Missam audit** an praecipio satisfaciatur alii negant, salvi probabilibus affirmant.
6. **Sunt, qui audientes** Missam ob offerentio g excusentur a mortali.
7. **Qui toto tempore consecrationis absitet a Missa, dum modo audiret reliqua praecipio** & latissimè, nisi simul tempore consumptionis absitet.
8. **Quoniam situm fuit regularibus** celebrationi unius Missae cum novem collectis pro novem Missis satisfacere; hodie non licet, quia la sacra Congregatione rituum est prohibitiu. Sacerdos cæcus valide consecraret, sed peccaret graviter, nisi a Papa dispensationem haberet.
9. **Probabile est** sacerdotem nunquam celebrantem non

peccare, dummodo in Parochia communicet, & non sit contemptus, nec scandalum.

11. **Capellanus** quotidie celebrare obligatus, non potest singulis hebdomadis unam Missam omittere, vel pro se applicare vel pro alio, sed non suspendio accepto. Et die Nativitatis non tenetur nisi unam Missam pro fundatore applicare.

12. **Qui obligatur** ad dicendam Missam in certo quodam altari privilegiato, non satisfaciatur dicendo in alio etiam privilegiato.

13. **Qui celebrat** in altari privilegiato, non suffragatur defunctis, nisi dicat Missam defunctorum ex declaratione sacrae Congregationis; sed intelligi debet in die non duplici, nec semiduplici.

14. **Qui in Nativitate Domini Sacerdos iniuriatus est**, potest alias duas Missas celebrare. Idem die de Episcopo eadem die consecrato.

15. **Sacerdos qui in Nativitate Domini unam Missam vult dicere**, potest ex tribus dicere quam voluerit.

16. **Si addatur in Missa** ex devotione aliqua oratio praeter praescriptas in Missa, & recitetur submissa voce non erit mortale.

17. **Si parva hostia afferatur paulo post offertorium**, & potest offerri & consecrari ad communionem fidelium; vel hoc factum non fuit, potest particula propriae hostiae petenti communionem conferri.

18. **Hostiae minores posita in altari extra aram** & corporalia, non sunt consecratae, etiam si sacerdos eas attulerit animo consecrandi. Suarez & alii. Contrarium tamen non est improbabile.

19. **Hostias parvas consecratae non** potest sacerdos extra aram ponere, nec alteri distribuendas dare, donec ipse sacrificium consumat. Nec licet hostiam in Missa consecratam servare, & aliam ante consecratam consumere, sed in hoc casu duae hostiae debent consecrari.

20. **Licet aqua non sit conversa in vinum, in ipsa consecratione** Christi sanguinem convertitur.

21. **Qui habet privilegium celebrandi in Oratorio domus suae Lima**, si petat Cuscum, & potest ibi uti eodem privilegio, sicut a Papa; hoc enim privilegium non est locale, sed personale.

22. **Cum quis habet privilegium celebrandi in oratorio exceptis aliquibus festis maioribus**, potest etiam in illis per hanc Cruciatam, quae tollit talem exceptionem.

a Vide Dian. p. 44. r. 9. ref. 18.

o Commu. DD.

o Declar. sac. Congreg.

o Dianā dic. p. 2. r. de cell. Miss.

o Dian. p. 1. r. 14. ref. 3.

o Commu. DD.

o Silvett. hoc. r. 21.

o P. Suarez.

o Lugo apud Dian. p. r. 11. ref. 72.

o Coninck & alii apud Dian. p. Navar. & cell. Commu. DD.

o Diana vide Cruciatam.

o Jula

a Ex ista Dacton. b Consiu. aliqui docti non sicut societatis hoc responsum dederunt.

o V. q. 2. apud Dian. p. r. 11. ref. 11. r. 77.

o Suarez.

o J. M. de.

o L. M. de.

o Lugo Car.

o Dian. p. 1. r. 14. ref. 1.

o Coninck

6 Azor. vi. de ubi sup. 19. In necessitate b potest celebrari cum uno lumine ex oleo, vel ex adipē.
 20. Diana in sum. hae verb. 24. Hora secunda post mediam noctem e possunt religiosi ex privilegio celebrare, & ad communicandum egrotum quilibet sacerdos etiam media nocte.
 21. Litaniam apud Dian. ubi sup. 25. Missa e potest inchoari hora prima post meridiem, praecipue si sacerdos itinere fuerit impeditus.
 22. Suarez ubi sup. apud Dian. 26. Sacerdos, qui in altari recordatur peccati obliti in alia confessione, non tenetur adum contritionis elicere, nec quam primum confiteri post celebrationem. Si autem in necessitate, quia non erat copia Confessoris celebrat, tenetur conteri, & quamprimum id est ut explicans s'viri docti ante aliam celebrationem confiteri.
 27. Necessitas praedicta g est ut ipse vel alii sacrum audiant in die praecipi, vel in communionem recipiant in Paschate, vel si timeatur scandalum ex omnia celebratione.
 28. Non licet b sacerdoti parva stipendia à pluribus accipere, usque ad unum iustum stipendium, & unam pro omnibus Missas celebrare, nisi ipsi sciant, & consentiant.
 29. Cum testator reliquit certum stipendium pro tot Missis, si post crevit stipendium i tenetur haeres illud augere.
 30. Sacerdos, qui stipendium accipit l potest fructum ex opere operantis, & partem sacrificii sibi convenientem alteri applicare, sed pro hoc non debet aliud stipendium quamvis parvum ex Urbani VIII. decreto recipere.
 31. An qui stipendium accipit, ut alibi pro commoditate populi sacrum faciat, possit aliud stipendium accipere pro applicatione illius sacrificii, alii negant probabilius propter Urbani decretum, sed etiam post illud alii non improbabili- ter m affirmant.
 32. Qui ex liberali promissione pluribus plures Missas debet, unam pro omnibus celebrando n satisfacit.
 33. Qui in Missa consecratam hostias in sacrario reponeit, & jam, quae erat in sacrario consumit o peccat mortaliter, quia in re gravi facit contra ritum Ecclesiae.
 34. An si quis in alia specie frumenti praeter triticum consecraret, sacramentum teneret, non convenit p inter Doctores
 35. In dubio probabiliter etiam post longam moram q licitum est consecrationes formam repetere sub conditione.
 36. In necessitate e potest quis secundum quosdam profanus uti lineis in altari praeter corporalia, & illa postea domi- no reddere.

f Facun- dez vide Dian. p. 3. tr. 14. ref. 48. g Lugo & Comm. DD. h Con- greg. Car- dia. i Comm. DD. l Vide Dian. p. 2. tr. 14. ref. 4.

m Homo bo us apud Dian. ubi sup. ref. 10. n Comm. DD. o Comm. DD. p Vide Dian. ubi Doctores sup. q Comm. DD. r Comm. DD.

37. Celebrare in Parasceve quidam licere s putant.
 38. Pollutus voluntarie si eodem die post Confessionem celebret non peccat r mortaliter.
 39. Qui consecrat duas hostias putans unam, utramque # consecrat, quia omne quod in manu habet communiter con-secrare intendit.
 40. An si incepta Missa lumen extinguatur, nec nisi post longam moram possit accendi, relinquenda sit Missa, etiam si consecratio non sit facta, alii ajunt, alii negant x proba- bilitus.
 41. Si quis evomat Eucharistiam, y extrahatur, & servetur decenter donec corruptatur, & ea quae simul infirmus evo- mit comburantur, & in piscinam mittantur.
 42. Si hostia calici, vel palato adhaereat, toties adhibeatur z ablutio, donec transglutiatu.
 43. Post ablutioem si appareant reliquiae, aut particula consecratae, quae non possent facile removeri, sumi a possunt a sacerdote etiam existente in sacristia.
 44. Missa siccata celebratur b sine planeta, sine casula cum reliquis velibus sacris, vel superpellico cum stola in modum Crucis, & candelis; non sit autem conversio ad populum, nec consecratio, neque ea quae ad oblationem spectant.
 45. Sacerdos peregrinus non est admittendus e ad celebrandum, nisi ostendat licentiam sui Praelati.
 46. Non d potest Episcopus cogere ad audiendam Missam, vel concionem in Parochia, nec ad discendam ibi, & non alibi doctrinam Christianam.
 47. A principio Missae usque ad communionem tantum as- filtere non e est peccatum mortale.
 48. Missa suspensi denunciati an possit audiri, alii ajunt, si absit scandalum; alii probabilius f negant.
 49. Qui Graecam Missam audiret nihil intelligens praec- cepto g satisfaceret.
 50. Parochi debent monere, sed non possunt b cogere Pa- rochianos, ut in sua Parochia Missam audiant, & concionem.
 51. Qui multas hostias consecrandas accepit, verè i conse- crat eas, quamvis dum consecrat solum recordetur illius, quam manu tenet.
 52. Si Capellanus egrotaverit per aliquot dies puta r. aut 15. non obligatur ad Missas per alios celebrandas, l Bar- bosa apud Dianam, alii per spatium duorum mensium.
 53. In Missa Memento non expedit plura nomina conci- pere; hic modus optimus ex Navarro servandus. In nominati- vo collo-

f Comm. DD. g Comm. DD. h Comm. DD. i Quint. p. 1. tr. 2. de sing. y Vide rubr. Miss. z Comm. DD. a Comm. DD. b Comm. DD. c Comm. DD. d Comm. DD. e Sà verb. Missa. f c. vestra & c. quae- situm de cohabit. g Comm. DD. h Trid. ses. 21. de re- for. i Navar. c. 25. n. 91. l Dian. p. 2. tr. 14. ref. 17.

vo collocet sacerdos seipsum: in genitivo parentes: in dativo benefactores: in accusativo inimicos: in vocativo famulos, & inferiores: in ablativo eos quibus preces obtulit.

54. Non baptizati etiam catechumeni prohibentur in Missæ assistere.

m Comm. DD.

n.c. pastor
ralis de fe.
pultoris.

• P. Men-
cho in manu-
scrip.

• Idem
ubi sup.

• Idem
ubi sup.

• Idem
ubi sup.

55. Missarum, quæ in testamento relinquuntur, quarta pars debetur Episcopis, ceteram si religionis relinquuntur, *Passoralis de sepulchris*. De his verò quæ ad restitutionem relinquuntur non debetur.

56. Cum ex facultate Ordinarii dicuntur Missæ in feria V. vel in sabbato hebdomadæ sanctæ, non est dicenda de festo Annuntiationis occurrente, sed de die.

57. Qui sanguinem non consecravit finita Missa non tenetur delictum supplere, & pro stipendio satisfecit, & nuptiales benedictiones ritè dedit.

58. An in feria VI. Si in ea inciderit festum Annuntiationis teneantur fideles Missæ assistere alii ajunt, alii probabilius negant.

59. Missæ votiva in Ecclesia Beati dici si poterat olim de quocumque beatificato, à quibuscumque sacerdotibus, etiam si non sint ex religione Beati, quia per Beatificationem sibi capax publici cultus, modo vero non potest post decretum sacre congregationis ex mandato Alexandri VII. anno 1660.

SECTIO VI.

Disputationes singulares circa Missam.

• Vide
P. Quin-
tanad. in
sing. de
celeb. miss.
tr. 7. ex
quo om-
nes hæ
singulares
resolutio-
nes de-
sumptæ
sunt.
• Castro-
pal. tr. 4.
disp. 1.

1. Episcopus potest absque novo Papæ decreto cum Missa, & officio divino in sua diocesi sanctos celebrare, quos in eorum Canonizationis, vel Beatificationis indultus Pontifex celebrandos concedit, ut S. Xaverium & Borgiam: sed modo non potest de Beatificato, quia hoc prohibitum est per sacra rituum Congregationis decretum supra relatam.

2. De quolibet Sancto Canonizato etiam in calendario non existente, potest dici Missa votiva, quia ex vi Canonizationis habitus est hoc dignus honore. Et transferri potest semiduplex illa die cadens etiam in Calendario existens; nec

non

non de eo poterit Missa celebrari in die natalis ejus sicut de existenti in Calendario.

3. Ex devotione speciali, qua quis aliquem Sanctum profecquitur et potest recitare, & Missam celebrare, si est in Romano Martyrologio, etiam si non sit in Calendario.

• P. Quint.
ubi supra.

4. De Sancto beatificato ad cuius honorem alicui regno, Religioni, vel provincie sedes Apostolica recitare, & celebrare concessit, in alio regno, Religione, & provincia recitare, & Missam non licet, post decretum Alexandri VII. anno 1660, publicatum Romæ die 3. Februarii.

5. Hispaniæ Ecclesiis, & quibuscumque aliis recitare, & celebrare licet de Sanctis suis naturalibus, etiam si non sint in Calendario, nec in Martyrologio Romano, dummodo veritissimum adsit alicujus Ecclesiæ Catholicæ consuetudo tales sanctos celebrandi.

• Idem
ubi sup.

6. Naturales alicujus urbis Sancti dicuntur. 1. Si in ea obierint; si nati fuerint, si illius Episcopi, vel Archidiaconi, Concionatores, vel alius munus vel dignitatem habuerint. Et credendus est naturalis alicujus civitatis, si id constat ex Martyrologio, & Breviario, ex Epitaphis, inscriptionibus, & libris antiquis, etiam si alii id negent. Sed hoc fieri nequit sine Episcopi autoritate naturalem esse declarantis.

• Idem
ubi sup.

7. Officium sit duplex in festis Sanctorum, qui apud quasdam Ecclesias, Religiones, vel Congregationes consueverunt solemniter celebrari, etiam si prædicta festa non sint in Calendario.

• Vide
Suar. co. 3.
disp. 43.
sec. 2.

8. Non peccat mortaliter sacerdos, qui omisit propriæ diocesis sanctis se accommodat Breviario Romano, & recitat de his, qui sunt in Calendario.

9. Regulares in Hispania non tenentur recitare, & celebrare de Sanctis naturalibus, & festivitatibus propriis suæ diocesis, possunt tamen, si velint se conformare Matriformi Sedis Sancti Leocadiæ, Expeditione, Crucis triumpho, S. Ildephonsi, S. Ildoro Archiepiscopo, & Translatione S. Jacobi tenentur recitare, & celebrare, quia non est privilegium, sed præceptum. Tenentur etiam recitare, & celebrare de patrono principali diocesis, sed ad octavam non tenentur.

• Ex decr.
Greg. XIII.

10. Clerici regulares, vel sæculares à choro Ecclesiæ suæ seu absentem, seu omnino exempti sint, tamen officium recitare debent secundum morem Ecclesiæ, vel Odinis ad quem ipsi pertinent, seu in quo beneficiati sunt.

• Salmas.
tr. 1. c. 9.
num. 3.

M m 2

11. Privi-

11. Privilegia concessa pro celebratione Sanctorum Hispania natalium concessa esse pro omnibus regnis, & locis, pro quibus Bulla Cruciatæ tenet; doctissimus P. Quintana dicitur, ubi sup. r. 7. sing. 25. f. 1dem sing. 25. f. 1dem sing. 25. f. 1dem ubi sup. m. Dian. 4. p. r. 4. ref. 108. Henriq. lib. 6. c. 13. a n. 4. P. Quint. ubi supra. sing. 12. g P. Azor. eo. 1. lib. 20. q. 9. f. P. Quint. ubi supra. sing. 14. f. Idem ubi supra. f. Gran. to. 6. de Euch. n. 3. r. 14.
12. Commorantes extra suam civitatem, vel domum, in quibus Bulla Cruciatæ tenet, debent beneficium, seu ad quam aliquo titulo pertinent, possunt celebrare ubicunque reperiantur de Sanctis quorum reliquias ipsorum Ecclesie, monasteria, si regulares sunt, possident.
13. Si reliquia sit eximii alicujus Sancti, quamvis non sit insignis ratione quantitatis, debet celebrari, ut insignis ratione qualitatis, ut spina coronæ Christi, & similes.
14. Qui habet licentiam celebrandi in Oratorio domus suæ Limæ, & transfert domicilium in aliam urbem Limanæ diocesis, ibi potest in Oratorio erecto celebrare.
15. An Oratorium approbandum sit à quocumque Ordinario, vel solum ab eo, in cuius diocesi Oratorium sit, alii ajunt, alii negant, utrumque probabile. Si autem locus decens sit à domesticorum actibus liber, & bene ornatus, Ordinarius tamen nolit licentiam concedere, potest in eo absque ejus facultate sacrum celebrari. Licentia enim justè petita, & injustè negata videtur ipso jure concessa, ut ex D. Thoma & aliis probat Henriq. lib. 6. c. 13. a n. 4. Nec Episcopus potest subditum privare privilegio cii à Papa in Cruciatæ, vel à Nuncio in suo indulto concessio.
16. Licet facultas celebrandi in Oratorio non concedatur, nisi pro una Missa si necessitas sit, verbi gratia, si dominus domus primam non audivit, vel aliquis in ea defunctus est, plures Missas in eodem die celebrare licitum est. p
17. Regulares in suis domibus, seu conventibus, imò in suis prædiis q possunt oratoria erigere, & in eis celebrare, & non solum ipsi, sed etiam sacerdotes saculares suæ Ordinarii approbatione.
18. In altari verò portatili erecto à regularibus non potest secularis sacerdos celebrare, quia non est privilegium locale, sed personale.
19. Cum Missa nec in particulari, nec in communi in Missali invenitur celebranda pro aliquo Sancto, ut de corona Christi, vel de nomine Mariæ, alia quæ ei similior sit, potest dici, ut de Passione pro corona Christi, vel de annuntiatione pro nomine Mariæ.
20. Sacerdos, qui in Missis quatuor temporum prophetias omittet, vel sequentiam in festis, aut pro his Missis alias dicet, si Missa sit privata, & non sit scandalum, non peccabit

- bit mortaliter, nec venialiter, si id propter rationabilem causam fecit. Nec erit mortale in festo duplici etiam Christi Domini, vel B. V. pro defunctis celebrare.
21. In hebdomada sancta in Missis, in quibus Passio legitur non possunt sine Passionis lectione celebrari, dictis solum ea parte, quæ pro Evangelio reponitur, & quia hæc omisso maxime dedecet, & fieri sine scandalo non potest, est peccatum mortale. Si autem Missa alia votiva dicatur in privato Oratorio ob aliquam rationabilem causam, nullum erit peccatum.
22. Interruptio unius novissimi ab alio pliquam per triginta horas non erit peccatum mortale, nec repetendum, quia verè tunc quoad substantiam adimpletur præceptum.

Diana p. 2. tr. 14. rel. 30.

Ena. Rod. co. r. q. 44. art. 8.

Bonac. de horis. to. 1. q. 5. p. 2.

DISPUTATIVNCVLA

interjacens.

RESOLUTIONES VARIE.

MONETA.

1. Qui falsificat monetam in substantia, pondere, & forma peccat mortaliter, & tenetur restituere. Idem de a Navar. eo, qui autoritate privata circumcidit, vel attenuat monetam. c. 17. n. 167.
2. Qui bonâ fide dedit alicui monetam adulterinam postquam recivit, b tenetur dare legitimam.
3. Licet pecunia fuerit principatim instituta ad emptionem, & venditionem rerum, & habet tamen alios licitos usus, qui sunt cambire, permutare, ostentare opes, onerare, delectare se ejus aspectu, succo ejus medicari. Hi usus licitè possunt pretio vendi, mutuo autem, vel commodato pretio dare non licet.
4. Licet a venditor pecunia aurea pro argentea etiam cum lucro, a Navar. ubi sup.
5. Qui habet pecuniam, cujus secundarii usus sibi saltem plus valeant, quam per legem taxantur, licet non possit emptorem cogere ut reddat ultra pretium taxatum potest tamen justè accipere. f. Idem ubi supra. f. Comm. DD.
6. Moneta propter octo causas potest valere plus, vel minus quam alia I. diversitas metalli. II. diversitas bonitatis ejusdem metalli. III. diversitas formæ, ac ponderis. IV. diversitas

litas locorum V. reprobatio totalis, vel partialis. VI. temporis diversitas VII. copia vel defectus. VIII. absentia, vel praesentia. Non tamen est sufficiens causa, quod citius, vel tardius danda sit, vel accipienda.

DISPVT. III. SECT. I.

RESOLUTIONES VARIAE.

MONASTERIUM.

Quibus in casibus liceat ingressus in monasterium.

1. **I**ngredientes monasteria monialium sine licentiarum ^{prætextu} etiam ob malum finem non incurrunt excommunicationem a Gregorio XIII. Nec moniales admitentes illos etiam prætextu licentiarum, & ob malum finem; quia Bulla loquitur solum de Abbatibus, & Abbatissis.

2. **F**œminæ prohibentur ingredi monasteria virorum sub excommunicatione.

3. **A**d ingrediendum monialium monasteria necessaria est licentia in scriptis, nisi in casibus & ordinariis medicorum, & chirurgorum, quibus verbo dumtaxat potest Abbatissa licentiam dare.

4. **C**onfessarius regularis, qui accersitur cum licentia ad audiendam aegrotæ monialis Confessionem potest ingredi cum socijs, sed finita Confessione debet statim egredi. Si tamen per quadrante immoretur officinas invadendo, erit materia d parva. Si autem etiam ob malum finem diutius immoretur non incurret excommunicationem Gregorii XIII. Hac enim solum comprehendit eos, qui sine licentia ingrediuntur.

5. **I**ntroductes in monasterium fœminas, incurrunt in excommunicationem, & privationem officiorum; sed hæc poena non incurritur nisi post iudicis sententiam.

6. **E**piscopus potest absolvere fœcum, qui ingressus monasterium rem habuit cum sacra virgine, si delictum est occultum.

7. **M**onasterium potest ingredi, qui dare potest licentiam ingrediendi.

8. **E**piscopi

8. **E**piscopi non possunt ingredi in monasteria monialium mendicantium, quæ non sunt sibi pleno jure subiecta.

9. **P**uella, de qua lis est, potest interim de licentia Episcopi in monasterio collocari. Itemque de licentia superioris, & monialium, quæ tute domi non potest alii, aut educationis causa usque ad annum 15. ætatis, sed sine ancilla, & facultate egrediendi ob curationem morbi.

10. **I**n monialium monasteria licet ingredi quando causa est rationabilis, & persona honesta cum licentia superioris.

11. **Q**ui bona fide ingreditur, credens se habere licentiam, poenas non incurrit.

12. **N**emo potest sine superioris licentia Monialium ingredi monasteria sub poena excommunicationis lata sententia.

16. **P**ueri ante ætatis sexennium ingredi non possunt monasterium, amentibus autem non licet.

14. **M**oniales, quæ ingredientiæ admittunt, licet mortaliter peccent, non tamen excommunicationem incurrun.

15. **S**eptem monasterii sunt omnia loca, in quibus possunt esse moniales sine violatione clausuræ, & ideo si secularis ascendat ad monasterii regulas, violat clausuram.

16. **E**piscopi tenentur sub mortaliter reatu curare, quod clausura observetur, sed hoc intelligendum in monasteriis sibi subiectis. In subiectis verò religionis, si publice clausura non observetur, debent illarum Prælatos admonere; quod si post sex menses se res melius non habuerit, poterunt ut Papæ Delegati supplere, & corrigere hunc defectum.

SECTIO II.

Quibus in casibus, & cum qua facultate possint Moniales e monasterio exire.

1. **A**N in casu, in quo vita monialis aegrotæ ab egressu penderet, & ægritudo non esset contagiosa, possit illi facultas exundi concedi, dubium est inter DD. negativa sententia videtur probabilior, & in usu.

2. **S**i monialis volvatur in rota ad eam partem ad quam sacculares accedunt, non violat clausuram propter parvitatem materiae. Idem dic si unum pedem efferat extra portam, & intra illam alterum retineat, vel utrumque efferat in ipso limite, vel ad duorum pedum distantiam, secus erit lethale crimen.

Mm 4

6 Ex Pio V.
Comm.
DD.

Comm.
DD.

Comm.
DD.

Trid.
c. 5.
Comm.
DD.

Trid. inf.
c. 5, de
refor.
Eman.
Rod. c. 2.
Trid.

Trid.
c. 5, de
refor.
Eman.
Rod. c. 2.
Trid.

Trid.
c. 5, de
refor.
Eman.
Rod. c. 2.
Trid.

Trid.
c. 5, de
refor.
Eman.
Rod. c. 2.
Trid.

Trid.
c. 5, de
refor.
Eman.
Rod. c. 2.
Trid.

Trid.
c. 5, de
refor.
Eman.
Rod. c. 2.
Trid.

Trid.
c. 5, de
refor.
Eman.
Rod. c. 2.
Trid.

Trid.
c. 5, de
refor.
Eman.
Rod. c. 2.
Trid.

Trid.
c. 5, de
refor.
Eman.
Rod. c. 2.
Trid.

Trid.
c. 5, de
refor.
Eman.
Rod. c. 2.
Trid.

Trid.
c. 5, de
refor.
Eman.
Rod. c. 2.
Trid.

Trid.
c. 5, de
refor.
Eman.
Rod. c. 2.
Trid.

Trid.
c. 5, de
refor.
Eman.
Rod. c. 2.
Trid.

Trid.
c. 5, de
refor.
Eman.
Rod. c. 2.
Trid.

Trid.
c. 5, de
refor.
Eman.
Rod. c. 2.
Trid.

Trid.
c. 5, de
refor.
Eman.
Rod. c. 2.
Trid.

Trid.
c. 5, de
refor.
Eman.
Rod. c. 2.
Trid.

Trid.
c. 5, de
refor.
Eman.
Rod. c. 2.
Trid.

Trid.
c. 5, de
refor.
Eman.
Rod. c. 2.
Trid.

3. Ad explorandam novitiæ voluntatem non e debet e monasterio exire, sed in porta vel rete potest commodè fieri.

4. Monialis a potest ad aliam religionem transire in casibus, in quibus viris religiosis conceditur. Sed urgentior causa requiritur.

5. Moniales omnes professæ expressè, vel tacitè et tenentur clausuram observare licet de illius observatione votum non fecerint, & ad hoc posuit à Papa, vel à Concilio obligari etiam cum vita periculo.

6. Habent præceptum obligans sub mortali, & illud violantes excommunicationem incurunt Papæ reservatam, & qui illis in casibus non concessis hanc præstant facultatem, & qui illas comitantur.

7. Abbatiss electa ex alio monasterio g potest exire cum sociis quæ illam in regimine adjuvet, & redire in suum monasterium officio expleto, nec est necessaria Papæ, aut Nuntii licentia.

8. Non licet Moniales ex uno monasterio in aliud h mutare sicut viros, sed urgentior causa requiritur.

9. In incendio, in invasione hostili, & quando communitati grave aliquod malum immineret, nisi e Monasterio exirent, si tamen sine periculo possit, expectanda est superioris licentia, & sine illa egredi non licet.

10. Monialis quæ egreditur, non potest habitum relinquere sub pena excommunicationis llatæ sententiæ, & non est necessaria licentia Episcopi quando non est illi plene subiecta.

11. Qui Moniales e monasterio egredientem ex charitate comitaretur, ut ejus famæ provideret, eam ad reditum admonendo penam nullam n incurret.

12. Correctionis causa non p potest Monialis à suo Prælato ex uno in aliud monasterium detruâ.

IN Q VIBVS casibus ingredi liceat Monialium monasteria.

13. Nullus intra Monasteriû septa sepeliendus est.

14. Ex Cardinalium declaratione mulier suspecta de adulterio, quæ timet iram mariti p potest recipi in Monasterium, dummodo Abbatissa, & Moniales consentiant.

15. Ancillæ, & famulæ in Monasteriis residentes non possunt g exire, & ingredi.

16. Sola electio Abbatiss non est causa sufficiens, ut Prælatûs ingrediatur, nisi grave aliquod damnum imminet cui subveniendum sit.

Comm. DD.

Comm. DD.

Trid. sess. 25, de reg. c. 1.

Villal. to. 2, tr. 32, dif. 44.

Vill. ca. 2, 10, 35, dif. 48.

Ex Pio V. in Bre. vi quæ incipit de cori.

Navar. eo. 4, de reg. n. 48. l. c. ut periculoso de Cleri. vel mon.

Comm. DD.

Comm. DD.

Ex Decr. Veb. VIII.

Ex decr. Vrb. VII. p Ex Cardin. de clar.

Trid. sess. 25, c. 7, de reg.

Navar. to. 4, de reg. n. 79.

17. In monasteriis, in quibus laicæ religiose non admittuntur, sufficiens causa f est ancilla admittendi, etiam si in eis votum emittatur clausura.

18. Cum plures ægotant licet e facultatem concedere ut ad illis medendum secularis famina ingreditur, & idem dicendum, si una tantum epidemia laboret.

19. In monasteriis, in quibus non vocetur clausura, Monialis præ cæteris valde nobili permitti p potest una ancilla.

20. Cum persona honesta ingredi vult sub titulo oneris portandi non est x permittenda.

21. Jam ad ancillas admittendas sunt y varia indulta summorum Pontificum.

22. Cum Monialis ægra non potest exire ad suscipienda sacramenta x, potest Vicarius monasterii ingredi cum socio etiam laico, sed munere expleto mox debent exire. Ad hoc autem non opus est quod necessitas sit extrema, sufficit quod sit dies obligans ex præcepto sacramenta suscipere.

23. In prædicto casu s possit pro majore devotione Misfam in infirmary celebrare.

24. Cum Monialis est mortis proxima, h possunt ad recom-mendam animam ingredi.

25. Ad sepeliendam Monialem, & corpus portandum quinque vel sex ex decreto Pauli III ingredi e possunt.

26. Ad cavandam sepulturam a potest sacerdos cum duobus sociis ingredi. Idem dic, si opus sit postea illam reficere.

27. Ad opera domus necessaria, quæ Moniales facere vel ignorant, vel non valent, possunt e officiales ad id deputati si ve religiosi, si ve secularis ingredi monasterium. f

28. Si vîda Monialis fuerit, & in monasterio pareret, ob-stretrix ingredi g possit.

29. Cum onera etiam divisa non possunt à Monialibus comportari, possunt h ingredi portitores.

30. Cardinali etiam Præfectori ingredi monasterium non licet, nec Episcopis etiam sub titulo ministrandi confirmationem, nisi ipsi, vel sedi Apostolicæ immediate subiectum sit.

31. Episcopus, qui sine causa monasterium etiam sibi subiectum ingreditur, pro prima vice imanet excommunicatus & interdictus, & pro secunda suspenditur à Pontificali, & à divinis. Et reliqui superiores regulares sine causa justa ingredienti incurunt excommunicationem, & privationem ab officio.

32. In subito mortis articulo quilibet sacerdos m possit ingredi ad audiendam Confessionem moribundæ absente proprio Confessore. M m 5 33. Mo-

f. Eman. ubi supra.

Comm. DD.

vill. ubi sup. dif. 45

f. Eman. ubi sup.

Ex Pauli III. concess.

f. Eman. Rod. ubi sup.

idem ubi sup.

Comm. DD.

Ex Paul. III.

Comm. DD.

Comm. DD. f. Vide f. Roder. ubi sup.

Comm. DD.

Comm. DD.

Ex Bull. Greg. XIII. vide Bull. Roder.

Bull. 12. l. Comm. DD.

vill. ubi supr. dif. 47.

33. Monialis iter agens in distans longē monasterium, si in ipso itinere sit aliud monasterium sibi Ordinis n, potest divertere in illo, & per aliquos dies quiescere.

34. Regulares o possunt ingredi in monasterium sibi non subiectum, si ab illius superiore fuerint vocati, & à proprio Pralato etiam conventuali facultatem habuerint iusta interveniente causa.

AN QVI INGREDIUNTUR in Monialium monasterium possint sibi immorari,

35. Negotio, ad quod ingressi sunt, expedito mox debent p exire. Nichilominus tamen qui per spatium unius quadrantis sine mala intentione officinas invisendo moram faceret, nullas pœnas incurreret.

36. Socii ingredientium non possunt q invicem separari; si tamen cubile Monialis infirmæ confitentis ambos commodè non capiat, poterit focus propè januam cubilis deambulare.

VARIE RESOLUTIONES circa Moniales.

37. Monialis cujusvis Ordinis: tenetur communicare singulis mensibus.

38. Monialis, quæ incidit in censuram Papalem, potest ante moram consequenda absolutionis post pœnitentiam communicare, & choro interesse ut suæ, & monasterii famæ provideat.

39. Puella non est admittenda ad habitum ante 12. annum. Sunt tamen qui dicant posse admitti, quæ sextum habet annum. Vide Trid. de reg.

40. Qui si frequenter invisit Moniales n tunc peccat mortaliter, quando populus inde sumit murmurandi occasionem.

41. Monialis illegitima non x potest esse pralata per Episcopi dispensationem.

42. Monasterio etiam sibi subiecto non y potest Episcopus præcipere ut Moniale recipiat, id enim ad Abbatissam, & conventum spectat.

43. Cum Moniales virtute Jubilæi possunt eligere Confessorem, tenentur illi licentiam ab ordinario impetrare, x ut possint ad monasterium accedere.

44. An Monialis, quæ habet facultatem n non assistendi in choro teneatur extra illum horas recitare: si sit consuetudo, tenetur, secus verò si non sit.

45. Moniali professæ o potest Episcopus dare facultatem ut ad aliud monasterium transeat in casu gravis necessitatis.

46. Non potest e Episcopus concedere facultatem monialis matri, ut monasterium ingrediat ad invisendam filiam,

Ex Leon. X. Bull. quæ re- fertur in comp. s. Ex Vrb. IV. deor. Vide Ro. deor. q. 47. n. 11. p. Vide eundem.

g Navar. cap. 13. n. 57.

r Avila sum. verb. Monialis. f Vide Trid. de regular.

f Navar. o. 14. n. 33.

n Idem n. 201.

x Comm. DD. y Comm. DD.

x Vide Vill. to. 1. tr. 24. dif. 5. s. Comm. DD.

s Ex decr. Card. e Comm. DD.

liam, etiam si sit in articulo mortis, ex declar. Cardin.

47. Episcopi Vicarius generalis etiam præterit Episcopo d potest in lite matrimoniali facultatem dare, ut iuxta deponatur in monasterio.

48. Puella, quæ educationis causâ fuit in monasterio, & exiit in domum suorum parentum, si in ea habeat sui honoris periculum e potest cum facultate Episcopi redire ad monasterium.

49. Monialis ancilla etiam si fecerit vota aliqua non est professæ, nec propterea manet libera, quæ si non corrigibilis fuerit f poterit habita licentia ab Ordinario expelli, & vendi, & in votis dispensari.

50. Novitia ante professionem potest testari de patris legitima, & annum redditum sibi reservare ad necessaria eo pacto, ut post suam mortem sit monasterii, si mortua fuerit ejus mater. Si autem adhuc vivat debentur ei duæ tertie partes secundum jus Hispaniæ; e legitima autem matris non potest ea vivente filia disponere.

51. Monialis virtute Cruciatæ potest absolvi à reservatis ab Episcopo pro sua diœcesi, & non singulariter pro perfensione religionis tuendæ; quia id non prohibetur à Clemente & Urbano VIII. Ab his tamen, quæ pro reformatione religionis reservata sunt secundum probabiliorum opinionem, nequeunt absolvi nisi in Jubilæo, quod hoc expresse concedat etiam si sint extraordinarii Confessarii juxta Tridentinum deputati ad audiendas Monialium Confessiones.

MONOPOLIUM, Vide dicta in verb. Emptio. & Venditio.

d Sa hos verb. n. 5.

e P. Menz cho in manser.

f Molina tr. 2. de juv. & jur. disp. 140.

DISPUTATIVNCVLÆ

interjacentes.

RESOLUTIONES VARIÆ.

DE MONTE PIETATIS, AN
sit usurarius.

1. Mons pietatis est summa quædam pecuniæ, vel frumenti collecta, & custodia ad subveniendum indigentibus pauperibus accepto pignore pro mutuata cum quibusdam conditionibus.

¶ Vide has conditiones in Vill. 10. s. tr. 22. dif. 14. & Less. de just. lib. 2. dif. 20. dub. 27.

2. Hic mons est licitus, & nulla ex appositis conditionibus est usuraria, quia ea, in qua potest esse aliqua difficultas, quod scilicet mutuarius singulis mensibus solvat quoddam stipendium, non est lucrum ex mutuo, sed quædam veluti spontanea elemosina ad hoc ipsum opus conservandum, & in hoc mutuarius proprio bono consulit, & solvit sumptus damni emergentis.

¶ Moll. 10. 2. de just. disp. 225.

3. Cum mons pietatis sit extrinsecus, & possunt civitatis incolæ convenire, ut aliqui ad amplius quam mutuo acceperunt reddant, ut augeatur in utilitatem communem.

¶ Navar. cons. 1. de m. lib. 1.

4. Ab Alexandro VII. & à Julio II. huic monti concessa fuerit indulgentia.

¶ Navar. cons. 1. de m. lib. 1.

5. Alius mons est d'usurarius, cum multi uni dant pecuniam & hic mutuo dat aliis, qui reddunt octo pro centum, duo custodi pecuniæ, & octo illius dominis, qui lucrum hoc negotiantur ex mutuo, quod est illicitum.

DE MONSTRENCIS, ad est de rebus, que habentur pro relictiis.

¶ Idem o. 17. n. 175. Vide lib. 6. tit. 13. lib. 6. secop.

6. An leges factæ circa horum honorum restitutionem obligant in foro conscientie alii aiant, alii probabilis & negant. 7. Rex Hispaniarum Philippus II. transfuit jus ad hæc bona ad religiosos Virginis à Mercede, & in Trinitatis ad redemptionem captivorum. & qui prius rem petierint jus ad rem acquirunt, & Regis concessio confirmata fuit à Gregorio XIII.

¶ Ex Gregor. XIII. concessio.

8. Qui rem invenit, & ante quam à prædictis religiosis peteretur ex consilio Episcopi vel Parochi in pios usus distribuit liber

liber in conscientia g manebit. Si tamen petatur, tenetur eam illis reddere sub excommunicationis pena.

2 Navar. o. 47. n. 92.

9. Monstrenca non solum dicuntur animalia bruta, sed etiam alia quæcumque res habitata pro derelictis.

10. Qui hæc bona invenit non tenetur dare pruperibus, sed potest sibi retinere donec compareat dominus.

6 Ledef. 2. g. p. 9. 1. art. 5. fol. 12. 9.

M O R A.

1. Nemo tenetur ad interesse damni emergentis, aut luctu cessantis ante moram, si de eo non fuit pactum.

¶ Comm. DD.

2. Ex delicto obligatus semper est in mora, qui verò non ex delicto & non potest, aut difficulter potest, aut causa justa excusatur, putant quidam non esse in mora, & ideo non teneri ad interesse ratione moræ, nisi ex pacto vel ratione præ conventionalis, si tali tempore non restituitur, aut importetia culpa ejus accidisset. Alii putant b qui non solvit tempore debito.

¶ Sa hoc verb. c. Comm. DD.

¶ Ex selectis Doctoribus Silv. verb. moræ n. 49. ¶ Suzar. to. 3. disp. 69. fco. 1.

3. Qui in mora fuit non tenetur restituere, si res apud dominum peritura erat.

¶ Bellar. de indulg. l. 2. c. 9.

¶ Comm. DD.

¶ L. non utique parage nunc de officio, l. ult. tit. 1. p. 5.

¶ Decem dies præscribon- tur al. 2. tit. 1. p. 5.

¶ Parag. unico nisi de litte. oblig. si ex cautione, de re rum num. p. 1. g. tit. 1. p. 5.

M O R T I S A R T I C U L U S.

1. Mortis articulus ille est, quem vir prudens judicat esse, secundum aliquos cum qui febriliter laborat continua, vel iter periculosum aggressus est, vel ætate est confectus.

2. Articulus mortis, & periculum mortis quod attinet ad absolutionem pro eodem b reputantur.

3. Indulgentia, quæ pro vero mortis articulo conceduntur non profunt ei, qui non moritur, profunt tamen quæ in Bulla pro mortis articulo conceduntur.

M U T U U M.

1. Mutuum est traditio rei ad usum, ut statim fiat accipientis, & restituitur postea tantumdem ejusdem rationis & qualitatis.

2. Obligatio b hujus contractus est reddere rem ejusdem rationis & qualitatis tempore præscripto, alioquin damnata solvere.

3. Cum tempus non fuit præscriptum, quando cumque petatur post aliquod breve c tempus reddenda res est.

4. Exceptio de non numerata pecunia potest apponi intra duorum annorum terminum, nisi in scriptura mutui renun-

renun-

renuntiatio fuerit, & probatio ad mutuam spectabit.

5. Leges de non numerata pecunia extendi debent ad quamcumque aliam rem, quæ mutuo data fuit.

6. Cum mutuo datur pecunia filio familias licet in aliis contractibus possit obligari, qui major est 25. annis, in hoc non potest ex privilegio Macedoniano; & quod in utroque foro verum est, & non potest a filio renuntari.

¶ **QUIBUS IN CASIBUS non possit hoc privilegio uti.** Vide Villal. to. 2. tr. 2.2. q. 1. n. 11.

7. Cum mutuo datur pecunia loco pro, creditori probare incumbit, si conversam fuisse in illius utilitatem.

8. Cum Prælati ex Capitulo consensus mutuum accepit nomine Ecclesiæ, quamvis creditor non probet in Ecclesiæ utilitatem fuisse conversum, solutio illi g. facienda est. Si autem ad solutionem necesse sit rem immobilem alienare, probatio ad creditorem spectat.

9. Si privata persona nomine Ecclesiæ habens ab ea facultatem mutuo aliquid accepit, non h. tenetur creditor probare conversum fuisse in Ecclesiæ utilitatem.

10. Si tutor, vel curator nomine pupilli vel minoris aliquid mutuo accepit non h. tenetur pupillum, vel minor ad solutionem, nisi probetur in illorum utilitatem fuisse conversum. Mutuans autem actionem habebit adversum eum, qui mutuum accepit.

11. Mutuans repetens ante tempus, quia mutuo egebat, non tenetur ad interest, nisi mutuatarius aliunde esset accepturus.

12. Cum pecunia deponitur cum facultate utendi ex deposito fit mutuum.

13. Si quis det oleum recepturus frumentum, mutuum est implicitum.

14. Qui mutuo frumentum accepit eadem mensura debet illud reddere, etiam si plus valeat redditionis tempore. Mutuatæ tamen pecuniæ valor computandus est non ex tempore redditionis, sed mutuo acceptio.

15. Pactum de recipiendo pretio frumenti quantum valet tempore mutuo dationis, non mutui, sed venditionis est.

16. Si certum vel probabilis est rem mutuo datam tempore redditionis plus esse valituram, non p. potes obligare mutuatarium ut eadem mensura rem tibi reddat, qua accepit, sed ea quæ æquet pretium tempore traditionis.

17. Qui mutuo rem accepit reddidit per nuntium fidelem mutuatari, & ad illum non pervenit, tenetur g. restituere, nisi nuntius ab ipso mutuo ante electus fuerit.

¶ L. 1. & seq. d. & c. ad Macedoniam.

¶ Faber. in parag.

quæ disti-

mus insti.

Quod omni co.

g. Molin.

de just. to.

2. disp. 100

8. quod quibus d.

de fidei ius-

for.

¶ Molina ubi supra.

¶ l. 1. §. e. quando ex facto tutor.

¶ Comm. DD.

¶ Comm. DD.

¶ Comm. DD.

¶ Ex sele. d. O. Otobius.

¶ Comm. DD.

18. Mutuum verum solum reperitur in rebus, quæ usu consumuntur, vel constant numero, pondere, & mensura, in aliis mutuum palliatum est. Vide verb. *Narra*.

19. Illicitum est mutuum aliquid ultra sortem exigere, si se obliget ad non repetendam sortem usq; ad certum tempus. ¶ In decr. Alexandri Villau. 1666. 18. Mart.

DISPUTATIO IN CVLÆ Præjacentes.

RESOLUTIONES VARIE.

N.

NAVFRAGIV M.

Ut accipit bona naufragio amissa, quæ non erant piratarum, nec infidelium, etiam si aliâ essent peritura, tenetur restituere, nisi mortis periculo se exponeret, ut ea servaret, & dominus aliunde non esset recuperaturus.

2. Qui capit amissa à piratis, vel infidelibus, cum quibus non est justum bellum, restituere h. tenetur.

3. Prologium illud, quod res aliena ubicumque invenitur domino est restituenda, locum non habet in aliquibus. 1. Cum justa causa suadet contrarium. 2. In re usu capta. 3. In re pro derelicta habita. 4. In re clam accepta pro legali debito.

5. In casu naufragii quando factis præsumitur dominus illam habere pro derelicta.

4. Quod tempore procellæ mittitur in mare ad levandam navim non habetur pro derelicta.

5. Res habetur pro derelicta, quando illius recuperatio est difficilis, ut nemo credatur pro re illa recuperanda, mortis se periculo exposturum.

NECESSITAS.

1. Existenti in necessitate extrema aliquando quis tenetur succurrere etiam cum proprio periculo.

¶ Comm. DD.

¶ In decr. Alexandri Villau. 1666. 18. Mart.

¶ Navar. c. 17.

¶ Comm. DD.

¶ Vide Navar. ubi sup.

¶ Idem c. 17. n. 29.

¶ Comm. DD.

¶ N. var. c. 17. n. 11.